

□ Pulcinella in prenten en poppen

De tentoonstelling *Pulcinella in prenten en poppen* omvat figuren, snuisterijen, beeldjes, posters, prenten, boeken, dia's en een videoregistratie van een Napolitaans poppentheateroptreden. Tevens zijn er foto's te zien, waarvan een groot deel gemaakt door *Otto van der Mieden*. Vele daarvan geven een waar sfeerbeeld van de stad Napels, zoals het 'snapshot' van de karakteristieke *Via San Biagio dei Librai* (de Sint Blasius van de boekhandelarenstraat). Of die foto van een halfvergaan affiche dat tegen een oude kerkmuur is geplakt en waarop een stervende Pulcinella is afgebeeld.

Pulcinella is een van de clownsfiguren uit de *commedia dell'arte*, een toneelvorm die in de zestiende eeuw is ontstaan. Veel personages uit deze Italiaanse volksskiedie kregen een vaste plaats in het volkspopentheater. Pulcinella komt uit de buurt van Napels. Hij is de stamvader van de oud-Hollandse *Jan Klaassen*, de Engelse *Mr Punch*, de Franse *Polichinelle*, de Duitse *Kasperl*, de Slowaakse *Gašparko*, *Vitéz László* uit Hongarije en andere hoofdpersonen uit de poppenkast.

Een Napolitaanse schelm

Italiaanse poppenspelers trokken in vroeger eeuwen door heel Europa. Pulcinella viel ook in het buitenland bij het publiek zeer in de smaak.

Al spoedig is er uit hem een internationaal nageslacht ontstaan. Door wederzijdse beïnvloeding ontstond er een internationaal repertoire. Het gevecht van de komische hoofdpersoon met de *diender*, het *monster*, de *duivel* en de *Dood* kom je in allerlei variaties tegen. Terwijl zijn nakomelingen een *bont pak* dragen, heeft Pulcinella een *wit kostuum* aan en draagt hij een *zwart halfmasker*. Op zijn hoofd prijkt een *slappe puntmuts*, zijn rug is licht *gebocheld*. Gedraagt hij zich de ene dag als een lafaard, de volgende keer is hij een brutale schelm of een lichtgelovige dwaas. Hij kan breedspakig zijn, een bluffer, maar hij smeert hem zo gauw hij gevaar ruikt. Hij is de *zondebok* en wordt belast met het collectieve kwaad. In de poppenkast plaatst Pulcinella het boze en de angsten buiten zichzelf in de vorm van tegenstanders. Omdat hij zich beschermd voelt door het masker, weet hij zijn vrees te overwinnen en levert hij een felle strijd om het onheil af te wenden. Vrijwillig heeft Pulcinella de taak van *verlosser* op zich genomen. Zo draagt hij zowel een duivel als een *Christus* in zich.

□ Documentatie en openingstijden

Van de hand van *Hetty Paërl* verscheen *Tegen het decor van de rokende Vesuvius. Pulcinella en de magie van het volkspopentheater in Zuid-Italië* en het boek *Pulcinella: het mysterieuze spiegelbeeld van de mens*. Zij slaagt erin ons op een aanstekelijke manier haar fascinatie voor dit onderwerp duidelijk te maken. In beide werken wordt een beeld geschetst van het nog altijd springlevende traditionele poppentheater in en rond Napels, Palermo en Catania. Ter gelegenheid van de expositie verscheen de brochure *Pulcinella, een Napolitaanse schelm*. Deze uitgave van het *Poppenspe(e)lmuseum* is op een bijzondere manier vormgegeven. Genoemde documentatie – en nog heel veel meer – is in de museumwinkel verkrijgbaar. Raadpleeg voor extra informatie over Pulcinella ook eens het *poppentheater-abc* en onze bijna zeventuizend titels omvattende internationale bibliotheek op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl.

Het museum is geopend op woensdag, zaterdag en zondag van 12.00 tot 17.00 uur. **Reserveren wordt aanbevolen.** Voor groepsbezoek kan van de openingsdagen en -tijden worden afgeweken. Van harte welkom!

□ Afbeelding: le guarattelle, de poppenkast. Beschilderd terracotta. Napels (199-?). Tekst: OvdM, maart 2009.

Poppenspe(e)lmuseum ©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 63 13 29 Fax: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl